

УДК 37.064.2:3-053.6

DOI 10.31499/2618-0715.2(15).2025.343690

РЕЦЕНЗІЯ НА КОЛЕКТИВНУ МОНОГРАФІЮ

«МОЛОДІЖНА РОБОТА: ВІД ІСТОРІЇ ДО СУЧАСНОСТІ» (2024)

Молодіжна робота: від історії до сучасності : кол. моногр. / Н. М. Коляда, О. О. Кравченко, Т. Д. Кочубей [та ін.] ; [наук. ред. Н. Н. М. Коляда] ; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Київ : Компринт, 2024. 248 с.

Сейко Наталія, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальних технологій, Житомирський державний університет імені Івана Франка.
ORCID: 0000-0002-6197-9553
E-mail: Seiko-N@zu.edu.ua

Коллективну монографію «Молодіжна робота: від історії до сучасності» (автори: Т. Кочубей, Н. Коляда, О. Кравченко, Г. Бондаренко, В. Ісаченко, Н. Левченко, Н. Поліщук) підготовлено відповідно до наукових тем кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи («Актуальні проблеми соціально-педагогічної теорії та практики (реєстраційний номер 0111U007547)»; «Актуальні проблеми історико-педагогічного знання (реєстраційний номер 0111U009198)» та відповідно до напрямів діяльності молодіжного центру «START» Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, Науково-дослідного центру педагогічного краєзнавства подвійного підпорядкування Міністерства освіти і науки та Національній академії педагогічних наук України, Національно-патріотичного табору для студентської молоді «Дія».

Ключові слова: *молодь, підготовка майбутніх соціальних працівників, молодіжна робота, молодіжна політика, соціальна робота з молоддю, молодіжний працівник, волонтерство.*

REVIEW OF THE COLLECTIVE MONOGRAPH

“YOUTH WORK: FROM HISTORY TO THE PRESENT” (2024)

Seiko Nataliia, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department of Social Technologies, Zhytomyr Ivan Franko State University.

ORCID: 0000-0002-6197-9553

E-mail: Seiko-N@zu.edu.ua

The collective monograph «Youth Work: From History to the Present» (authors: T. Kochubei, N. Koliada, O. Kravchenko, H. Bondarenko, V. Isachenko, N. Levchenko, N. Polishchuk) has been prepared in accordance with the research topics of the Department of Social Pedagogy and Social Work («Current Issues of Socio-Pedagogical Theory and Practice» – registration number 0111U007547; «Current Issues of Historical and Pedagogical Knowledge» – registration number 0111U009198), as well as in line with the areas of activity of the Youth Center «START» of Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, the Research Center for Pedagogical Regional Studies under the dual subordination of the Ministry of Education and Science of Ukraine and the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, and the National-Patriotic Camp for Student Youth «Diia».

Keywords: *youth, training of future social workers, youth work, youth policy, social work with youth, youth worker, volunteering.*

Коллективну монографію «Молодіжна робота: від історії до сучасності» підготовлено відповідно до наукових тем кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи («Актуальні проблеми соціально-педагогічної теорії та практики» (реєстраційний номер 0111U007547), «Актуальні проблеми історико-педагогічного знання» (реєстраційний номер 0111U009198) та відповідно до напрямів діяльності Молодіжного центру «START» Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, Науково-дослідного центру педагогічного краєзнавства подвійного підпорядкування Міністерства освіти і науки та Національній академії педагогічних наук України, Національно-патріотичного табору для студентської молоді «Дія».

Метою видання є оприлюднення результатів наукових досліджень та інформування громадськості про розвиток молодіжної політики, молодіжної роботи в Україні; підготовку майбутніх соціальних працівників до молодіжної роботи; молодіжну роботу в закладах вищої освіти.

Наукове видання призначене для наукових, науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, молодіжних працівників, а також усіх, кого цікавить проблема підготовки соціальних працівників до молодіжної роботи.

В умовах сучасного освітнього середовища професійне самовдосконалення стає не лише необхідною складовою особистого розвитку, але й гарантом успішності та ефективності діяльності соціального працівника. Здатність адаптуватися до нових викликів, розуміти змінні потреби молодіжних груп та створювати умови для їхньої самореалізації забезпечують якісний розвиток молодіжної роботи та її важливу роль у державній політиці.

Правові засади молодіжної політики в Україні визначаються низкою законодавчих та нормативно-правових документів, зокрема: Стратегія розвитку державної молодіжної політики до 2030 року, Державна цільова соціальна програма «Молодь України» на 2021–2025 роки, програма «Молодіжний працівник» (2014), а також постанова Кабінету Міністрів України щодо затвердження типових положень про молодіжні центри та експертні ради при них (2017). Важливе місце займають також розпорядження Кабінету Міністрів України: про схвалення Концепції підтримки дитячого громадського руху (2018), затвердження плану заходів на 2019–2022 роки щодо її реалізації (2019), а також схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми «Молодь України» (2020). Особливе значення має і Закон України «Про основні засади молодіжної політики» (2021), що систематизує підходи до реалізації молодіжної політики в державі.

У процесі професійної підготовки соціальних працівників для роботи з молоддю необхідно робити акцент на формуванні високого рівня професійної культури. Це включає розвиток особистісних цінностей, відповідальності за власний професійний розвиток і потреби у постійному самовдосконаленні. Важливо навчати майбутніх фахівців основам критичного мислення, етичним аспектам взаємодії з молоддю та гнучкості у вирішенні проблем.

Монографія «Молодіжна робота: від історії до сучасності» охоплює основні розділи (історія та перспективи розвитку; молодіжна робота у закладах вищої освіти; підготовка молодіжних працівників: формальна та неформальна освіта) та параграфи до них: історико-педагогічний аспект розвитку дитинства в контексті розвитку молодіжної

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНА ОСВІТА

роботи; молодіжна робота як соціальна детермінанта формування й реалізації державної політики в Україні; національно-патріотичне виховання студентської молоді; проблема соціальної адаптації здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану як ключовий напрям молодіжної роботи; підготовка майбутніх соціальних працівників до молодіжної роботи в закладі вищої освіти; компетентність як складова підготовки молодіжних працівників до управлінської діяльності у закладах вищої освіти; волонтерство як сучасний напрям молодіжної роботи у закладі вищої освіти.

Монографію «Молодіжна робота: від історії до сучасності» укладено для здобувачів вищої освіти, науковців, наукових і науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти, наукових установ та всіх, хто цікавиться питаннями молодіжної роботи, підготовки майбутніх соціальних працівників до молодіжної роботи.

Коллективна монографія «Молодіжна робота: від історії до сучасності» є ґрунтовним науково-практичним дослідженням, що висвітлює широке коло питань, пов'язаних із становленням, розвитком та актуальними викликами молодіжної роботи в Україні. Видання систематизує історичні передумови та сучасні напрями молодіжної політики, підкреслює міждисциплінарний характер молодіжної роботи, а також її тісний зв'язок з соціальною, освітньою та патріотичною діяльністю в умовах трансформаційного суспільства.

Особливу увагу приділено підготовці майбутніх соціальних працівників до реалізації молодіжної політики, формуванню їхньої професійної культури, здатності до етичної взаємодії з молоддю, розвитку критичного мислення, гнучкості та готовності відповідати на сучасні соціальні виклики. На прикладі освітньої діяльності Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини та партнерських організацій, таких як Молодіжний центр «START», Науково-дослідний центр педагогічного краєзнавства та національно-патріотичний табір «Дія», показано ефективні форми поєднання формальної і неформальної освіти у підготовці фахівців.

Монографія також акцентує увагу на нормативно-правовому забезпеченні молодіжної політики, зокрема аналізує ключові документи, що регламентують діяльність у цій сфері – Стратегію розвитку державної молодіжної політики до 2030 року, програму «Молодіжний працівник», Закони України тощо. Важливою темою є роль волонтерства, соціальної адаптації молоді в умовах воєнного стану та національно-патріотичного виховання, що додає дослідженню соціального і громадянського звучання.

Таким чином, публікація є важливим внеском у розвиток науково-методичних засад молодіжної роботи, надає практичні орієнтири для вдосконалення підготовки соціальних працівників, а також сприяє формуванню ефективної, гуманістично орієнтованої молодіжної політики в Україні. Матеріали монографії можуть бути корисними для дослідників, викладачів, студентів, молодіжних працівників, органів державного управління та всіх, хто прагне зробити свій внесок у підтримку молодого покоління в умовах суспільних змін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Молодіжна робота: від історії до сучасності : кол. моногр. / Н. М. Коляда, О. О. Кравченко, Т. Д. Кочубей [та ін.] ; [наук. ред. Н. Н. М. Коляда] ; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Київ : Компринт, 2024. 248 с.
2. Національна молодіжна стратегія до 2030 року : Указ Президента України від 12.03.2021 р. № 94/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/94/2021#n13>
3. Коляда Н., Левченко Н. Розвиток молодіжної роботи в умовах закладу вищої освіти (з досвіду діяльності молодіжного центру «START» Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини). *Соціальна робота та соціальна освіта*. Вип. 2., 2019 С. 87–96. URL : <http://srso.udpu.edu.ua/article/view/158475>
4. Про основні засади молодіжної політики : Закон України від 27.04.2021 р. № 1414-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text>

REFERENCES

1. Molodizhna robota: vid istorii do suchasnosti : kol. monohr. / N. M. Koliada, O. O. Kravchenko, T. D. Kochubei [ta in.] ; [nauk. red. N. N. M. Koliada] ; MON Ukrainy, Umanskyi derzh. ped. un-t imeni Pavla Tychny. Kyiv : Komprynt, 2024. 248 s.
2. Natsionalna molodizhna stratehiia do 2030 roku : Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 12.03.2021 r. № 94/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/94/2021#n13>
3. Koliada N., Levchenko N. Rozvytok molodizhnoi roboty v umovakh zakladu vyshchoi osvity (z dosvidu diialnosti molodizhnoho tsentru «START» Umanskooho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Pavla Tychny). *Sotsialna robota ta sotsialna osvita*. Vyp. 2., 2019 S. 87–96. URL : <http://srso.udpu.edu.ua/article/view/158475>
4. Pro osnovni zasady molodizhnoi polityky : Zakon Ukrainy vid 27.04.2021 r. № 1414-IKh. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text>